

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра лісового господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

_____ Г.П. Іщук

“ ____ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСОПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Освітній рівень: Магістр (другий цикл вищої освіти)

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: «Лісове господарство»

Факультет: Лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Лісопаркове господарство» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство» освітньої програми «Лісове господарство» ОР «Магістр». – Умань: Уманський НУС, 2020 – 14 с.

Розробник: Іщук Галина Петрівна, к.с.-г.н. доцент кафедри лісового господарства

_____ Г.П. Іщук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лісового господарства

Протокол від “28” серпня 2020 року №1

Завідувач кафедри лісового господарства

_____ (Шлапак В.П.)

(підпис)

“28” серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова _____ (Шемякін М.В.)

(підпис)

“28”серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS – 3,0	Галузь знань 20 аграрні науки та продовольство	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 205 «Лісове господарство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Семестр	
Загальна кількість годин:		1-й	1-й
денної форми навчання – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: магістр	14 год.	4 год.
		Практичні	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		56 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – «Лісопаркове господарство» при підготовці фахівців спеціальності 205 «Лісове господарство» є теоретична та практична підготовка навиків організації та ведення господарства в зелених зон міст і лісопарках зокрема, як однієї з важливих складових лісового господарства. Процес навчання базується на досягненнях вітчизняної та зарубіжної науки і практики в галузі організації лісопарків і зелених зон міст.

Завдання дисципліни – дати теоретичні знання в галузі проектних, будівельних та експлуатаційних робіт при формуванні та експлуатації лісових ландшафтів в лісопарках і зелених зонах міст.

Студенти повинні

знати:

- класифікацію лісопаркових ландшафтів та мету їх створення;
- принципи визначення естетичної та курортологічної цінності лісопарків;
- функції лісопарків;
- систему організації таксаційних робіт у лісопарках;
- принципи зонування території лісопарку;
- принципи створення доріжково-стежкової сітки в лісопарках;
- завдання реконструкції лісопарків;
- організацію реконструкції лісопарків;
- завдання охорони лісопарків;
- методи визначення об'єму рекреаційних навантажень на територію лісопарку.

вміти:

- проводити пошук професійної інформації стосовно вивчення та проектування лісопарків;
- складати кошториси ведення лісопаркових робіт;
- проводити ландшафтно-планувальний аналіз території лісопарків;
- відбирати оптимальне покриття для доріжково-стежкової сітки;
- розробляти проектну документацію для реконструкції ділянок лісопарку;
- організовувати охорону лісопарків;
- організовувати нагляд та експлуатацію споруд та обладнання лісопарків.

володіти:

- навичками ведення таксаційної документації лісопарку;
- навичками ведення господарської документації лісопарку;
- навичками проведення біотехнічних заходів ц лісопарках
- навичками оформлення проектної документації щодо створення лісопарків.

При вивченні дисципліни Лісопаркове господарство згідно ОПП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» ОР «Магістр» здобувачі вищої освіти повинні оволодіти наступними програмним забезпеченням.

Інтегральні компетентності. Здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі лісового господарства, проведення досліджень та впровадження інновацій, що забезпечує застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується компетентністю та невизначеністю умов.

Програмні результати навчання:

1. Систематизація документообігу, підготовка технічної, проектної, технологічної та організаційно-управлінської документації, формування звітності, впровадження системи менеджменту якості на підприємстві;
2. Застосовувати методи проектування та моделювання для розроблення і реалізації проектів та інженерних рішень за заданими вимогами.

Загальні компетентності:

1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

Фахові компетентності:

1. . Здатність застосовувати для вирішення виробничих задач лісогосподарського виробництва та дослідження лісових екосистем сучасні інформаційні системи та комп'ютерні технології у процесі збору, оброблення та аналітичного узагальнення лісівничої інформації;
2. Здатність використовувати професійні лісівничі знання й практичні навички та наукові рекомендації для організації і ефективної експлуатації систем захисних насаджень різного цільового призначення.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Вступ до лісопаркового господарства

Змістовий модуль 1. Основні поняття про лісопарк

Тема 1. Поняття про лісопарки. Лісопарковий ландшафт як основна одиниця просторової організації території лісопарку.

Тема 2. Негативний вплив рекреаційного навантаження на лісові насадження.

Змістовий модуль 2. Головні компоненти лісопарку

Тема 3. Характеристика рекреаційних об'єктів СНД та головні компоненти лісопарку

Тема 4. Характеристика лісопарків України

Модуль 2 Проектування і будівництво лісопарків та основи ведення господарства в рекреаційному лісі

Змістовий модуль 3. Проектування та будівництво лісопарків

Тема 5. Стадії проектування. Об'ємно-просторова організація лісопарків.

Тема 6. Основні методи будівництва лісопарків. Благоустрій територій лісопарків.

Змістовий модуль 4. Формування лісопаркових ландшафтів та організація лісопаркових господарств

Тема 7. Особливості рубок формування ландшафтів різного природного складу.

Тема 8. Основи ведення господарства у лісопарках.

Тема 9 Лісогосподарські та протипожежні заходи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					Заочна форма			
	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
		л	п.	інд.	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Основні поняття про лісопарк									
Тема 1. Поняття про лісопарки. Лісопарковий ландшафт як основна одиниця просторової організації території лісопарку.	5	1	2	-	2	9	1	-	8
Тема 2. Негативний вплив рекреаційного навантаження на лісові насадження.	6	1	2	-	3	10	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1.	11	2	4	-	5	19	1	-	18
Змістовий модуль 2. Головні компоненти лісопарку									
Тема 3. Містобудівні основи організації і ведення лісопаркового господарства.	6	2	2	-	2	13	1	2	10
Тема 4. Рекреаційні об'єкти зеленої зони міста, їх класифікація.	8	2	2	-	4	12	-	2	10
Разом за змістовим модулем 2	14	4	4	-	6	25	1	4	20
Модуль 2									
Змістовий модуль 3. Проектування та будівництво лісопарків									
Тема 5. Стадії проектування. Об'ємно-просторова організація лісопарків.	15	2	2	-	11	14	2	2	10
Тема 6. Основні методи будівництва лісопарків. Благоустрій територій лісопарків.	22	2	4	-	16	10	-	0	10
Разом за змістовим модулем 3	37	4	6	-	27	24	2	2	20
Змістовий модуль 4. Формування лісопаркових ландшафтів та організація лісопаркових господарств									

1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 7. Особливості рубок формування ландшафтів різного природного складу.	9	1	2	-	6	10	-	-	10
Тема 8. Утримання меліоративної мережі, споруд і обладнання лісопарків.	8	1	2	-	5	10	-	-	10
Тема 9. Особливості організації охорони у лісопарках	11	2	2	-	7	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 4	28	4	6	-	18	22	-	-	22
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	20	-	56	90	4	6	80

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.	
		д	з
1	ЗМ № 2. Т3. <i>Лабораторне заняття 1. Тема: Лісівничо-таксаційний аналіз насаджень.</i>	4	
2	<u>МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1</u>		
3	ЗМ № 3. Т5. <i>Лабораторне заняття 2. Тема: Проект організації території лісопарку</i>	2	2
4	ЗМ № 3. Т6. <i>Лабораторне заняття 3. Тема: Проект господарських заходів з влаштування лісопарку</i>	2	2
6	ЗМ № 3. Т7. <i>Лабораторне заняття 4. Тема: Розрахунок річної лісосіки по ландшафтним рубкам догляду.</i>	2	
7	ЗМ № 4. Т8. <i>Лабораторне заняття 5. Тема: Оптимізація території лісопарку.</i>	2	2
	ЗМ № 4. Т8. <i>Лабораторне заняття 6. Тема: Влаштування лісопаркових доріжок та майданчиків на різних за призначенням об'єктах.</i>	2	
8	ЗМ № 4. Т9. <i>Лабораторне заняття 7. Тема: Протипожежна організація території.</i>	2	
	ЗМ № 4. Т9. <i>Лабораторне заняття 8. Тема: Проект рекреаційного маршруту</i>	4	
9	<u>МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2</u>		
Всього		20	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
Модуль 1. Вступ до лісопаркового господарства			
1.	Сучасне соціальне значення лісів.	1	2
2.	Вплив рекреації на компоненти лісової екосистеми	1	2
3.	Вплив приміських лісів на повітряний басейн міста.	1	4
4.	Позитивний вплив приміських лісів на газовий склад та забрудненість повітря у місті.	2	2
5.	Вплив рекреації на надґрунтовий покрив у лісі.	1	2
6.	Вплив рекреації на лісовий ґрунт.	1	4
7.	Вплив рекреації на лісових тварин.	1	2
8.	Динаміка чисельності окремих видів тварин у приміських лісах.	1	2
9.	Механізм шкідливого впливу рекреації на деревостан.	1	4
10.	Функціональне призначення окремих територій приміських лісів.	2	4
Модуль 2. Проектування і будівництво лісопарків та основи ведення господарства в рекреаційному лісі Основи ведення господарства в рекреаційному лісі			
11.	Сучасне соціальне значення лісів.	2	2
12.	Вплив рекреації на компоненти лісової екосистеми	2	2
13.	Вплив приміських лісів на повітряний басейн міста.	2	2
14.	Позитивний вплив приміських лісів на газовий склад та забрудненість повітря у місті.	2	2
15.	Вплив рекреації на надґрунтовий покрив у лісі.	2	2
16.	Вплив рекреації на лісовий ґрунт.	2	2
17.	Вплив рекреації на лісових тварин.	3	2
18.	Динаміка чисельності окремих видів тварин у приміських лісах.	3	2
19.	Механізм шкідливого впливу рекреації на деревостан.	2	2
20.	Функціональне призначення окремих територій приміських лісів.	2	2
21.	Сучасне соціальне значення лісів.	2	2
22.	Вплив рекреації на компоненти лісової екосистеми	2	2
23.	Вплив приміських лісів на повітряний басейн міста.	2	2
24.	Позитивний вплив приміських лісів на газовий склад та забрудненість повітря у місті.	2	2
25.	Вплив рекреації на надґрунтовий покрив у лісі.	2	2
26.	Вплив рекреації на лісовий ґрунт.	2	2
27.	Вплив рекреації на лісових тварин.	2	2
28.	Динаміка чисельності окремих видів тварин у приміських	3	4

	лісах.		
29.	Механізм шкідливого впливу рекреації на деревостан.	2	4
30.	Функціональне призначення окремих територій приміських лісів.	2	4
31.	Вплив пожеж на ліс	2	4
32.	Боротьба з лісовими пожежами в приміських лісах.	2	2
33.	Сучасні проблеми використання приміських лісів.	3	2
Всього		56	80

7. Методи навчання

Методи навчання у ЗВО відповідно до ОП спеціальності 205 «Лісове господарство» ОР «магістр» з вивчення дисципліни Лісопаркове господарство спрямовані не лише на передавання і сприймання знань, а й на проникнення у процес розвитку науки, розкриття їх методологічних основ.

У зв'язку з цим використовуються наступні методи у навчання:

- метод організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником, демонстрування, самостійне спостереження, ілюстрування, практичні і дослідні роботи);
- метод стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, забезпечення успіху у навчанні, створення ситуацій інтересу у процесі викладання, створення ситуацій новизни, опара на життєвий досвід студент, стимулювання обов'язків відповідальності в навчанні);
- метод контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка).

8. Методи контролю

Методи контролю: поточне тестування, самостійні роботи (у вигляді реферату, презентації, описової роботи), підсумкові екзаменаційні питання).

9. Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота (70 балів)							Під- сумковий екзамен	Сума	
Модулі	модуль 1		модуль 2						
	бали								
	20		25		25				
Змістові модулі,	ЗМ 2 (2 год)	МК №1 15 бал.	ЗМ 3 (4 год)		ЗМ 4 (4 год)		МК №3 15 бал.	30	100
Практичні роботи	Пр.р.№1 – 2,5 бал. Пр. р.№2 – 2,5 бал.		Пр. р.№3 – 2,5 бал. Пр. р.№4 – 2,5 бал.,	Пр.р.№5 – 2,5 бал . Пр. р.№6 – 2,5 бал	Пр р.№7 – 2,5 бал., Пр. р.№8 – 2,5 бал.,	Пр р.№9 – 2,5 бал., Пр. р.№10 – 2,5 бал.			
Самостійна робота	5		5		5				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, нормативні документи, ілюстративні матеріали, природний матеріал.

1. Іщук Г.П. Лісопаркове господарство: Методичні рекомендації з практичних робіт для здобувачів вищої освіти освітньо рівня «магістр» за спеціальністю 205 «Лісове господарство». – Уманський НУС, 2018. – 42 с.
2. Іщук Г.П. Лісопаркове господарство: Методичні з самостійної роботи для здобувачів вищої освіти освітньо рівня «магістр» за спеціальністю 205 «Лісове господарство» – Уманський НУС, 2018 – 11 с.

11 Рекомендована література

Базова

1. Агальцева В.А. Основы лесопаркового хозяйства. – М. Моск. гос. Унив., 2008. – 213 с.
2. Атрохин В.Г., Курамшин В.Я. Ландшафтное лесоводство. - М: Экология, 1991.-176 с.
3. Белов СВ. Лесоводство. - М.: Лесн. пром-сть, 1983. - 352 с.
4. Генсирук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р. Рекреационное использование лесов. - К.: Урожай, 1987. - 248 с.
5. Курамшин В.Я. Ведение хозяйства в рекреационных лесах. - М.: Агропромиздат, 1988. - 234 с.
6. Кучерявый В.А. Зеленая зона города. - Киев: Наукова думка, 1981. -246 с.
7. Ландшафтная таксация и формирование насаждений прогородных зон. - Л.: Стройиздат, 1977. - 224 с.
8. Пронин М.И. Лесопарковое хозяйство. -М.: Агропромиздат, 1990. - 176 с.

9. Родичкин П.Д. Строительство лесопарков в СССР. - М.: Лесн. пром-сть, 1972. -304 с.
10. Хайретдинов А.Ф. Повышение продуктивности рекреационных лесов Южного Урала. - Уфа: Башкир, из-во, 1990. - 280 с.

Допоміжна

1. Воробьев Д.В. Методика лесотипологических исследований. - Киев: Урожай, 1967.-388 с.
2. Горшенин Н.М., Бутейко А.И. Определитель условий местопроизрастания. Львов: Вища школа, 1965. - 202 с.
3. Кучерявый В.А. Урбоэкологические основы фитомелиорации. Ч.1., Урбоэкология. - М.: НПО "Информация", 1991. - 352 с.
4. Кучерявий В.П. та ін. Проблеми урбоєкології. Темат. зо. наук, праць. -Київ: НМКВО, 1992.- 160 с.
5. Мелехов И.С.Лесоводство. - М.: Агропромиздат, 1989. - 302 с.
6. Прикладовская Т.Р. Влияние рекреационных нагрузок на компоненты буковых насаждений. - Автореф... к.с.-х.н., Харьков: УкрНИИЛХА, 1986.-20 с.
7. Погребняк П.С. Общее лесоводство. - М.: Колос, 1 968. - 440 с.
8. Справочник лесоведа / Под ред. П.С.Пастернака. - К.: Урожай. 1990. -296 с.
9. Таран И.В. Рекреационные леса Западной Сибири. - Новосибирск: Наука, 1985.
10. Ткаченко Т.Т. Общее лесоводство. - М. - Л.: Госдесбумиздат, 1954. -546 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Основы лесопаркового хозяйства. Учебник для средних специальных учебных заведений по специальности 2604 “Лесное и лесопарковое хозяйство” / О.С.Артемов, О.Ф.Буторова, Н.В.Ковылин, Л.Н.Козлова, Р.Н.Матвеева. М.: ВНИИЦ лесресурс, 1999. - 160с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.booksite.ru/fulltext/rusles/osnovy/text.pdf>
2. Основы лесопаркового хозяйства. Краткий курс лекций. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.sgau.ru/files/pages/24899/14721273364.pdf>